

Småsporven og heimstad-illustratøren

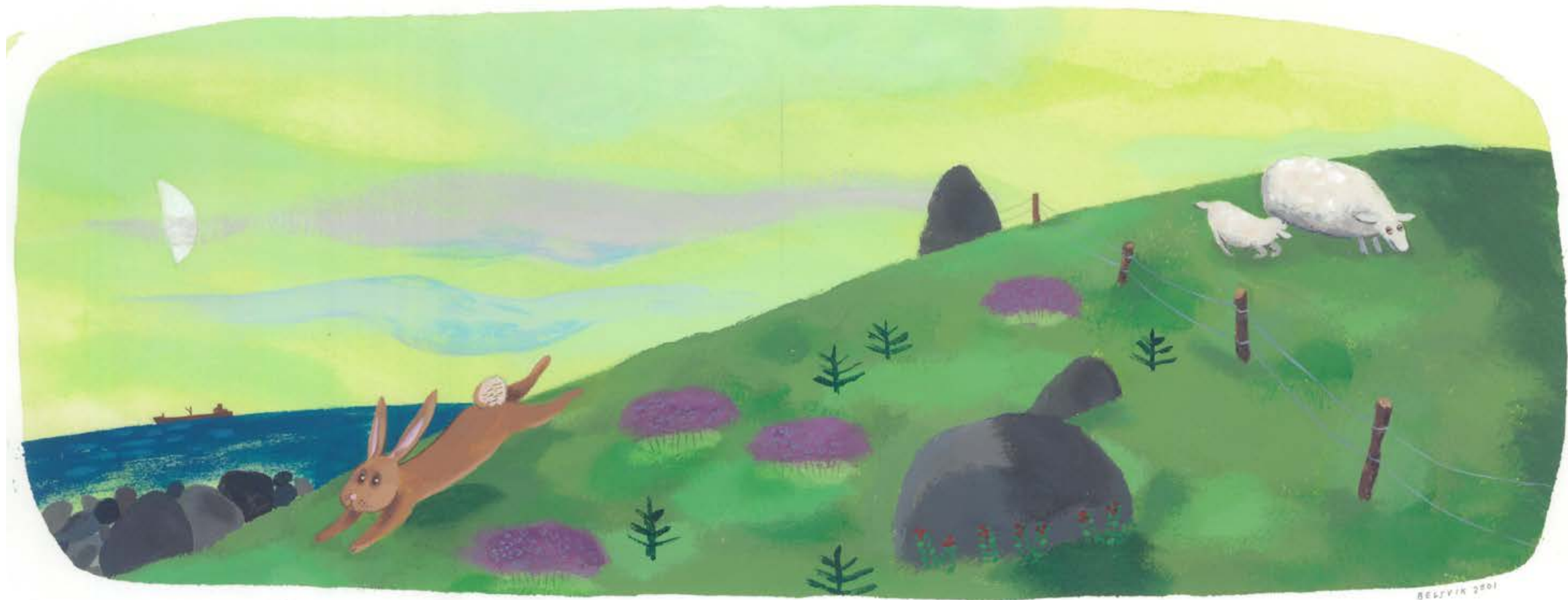
biletboka som vart til utstilling

INGER LISE BELSVIK

27. mai 2017 opna Garborgsenteret ei ny utstilling. Ho fekk namnet «Småsporven» etter barneboka med same namnet, illustrert av Inger Lise Belsvik og med dikt henta ifrå Haugtussa. Me bad Belsvik fortelja om historia bak bilda, boka og utstillinga som står til april 2018.

Inger Lise Belsvik er ein populær og ettertrakta kunstnar som har illustrert mange bøker og har motteke fleire prisar for illustrasjonane sine.

I 2001 skulle det vere Garborg-år. Då var det 150 år sidan diktaren vart fødd. Det var forsåvidt 40 år sidan eg sjølv vart fødd, men eg trur ikkje det var grunnen til at Guri Vesaas, barnebokredaktør i Samlaget, spurte om akkurat eg ville lage bilete til nokre av dikta hans. Kan hende var det fordi ho visste at eg kom frå det same landskapet som Arne Garborg? Ho meinte i alle fall at fleire av dikta kunne fungera ypperleg for barn,

og håpet var at me saman skulle få til ei dikt-biletbok. Guri Vesaas var oppteken av at barn skulle få møta dikt, og at det skulle vere gode dikt òg. Dette skulle vel ho vite noko om, oppvaksen på garden Midtbø i Vinje, som dotter av Halldis Moren Vesaas og Tarjei Vesaas.

Guri hadde gjeve meg fleire illustrasjonsoppdrag tidlegare, og eg hadde begynt å få ein del biletbok-erfaring med andre forlag og andre redaktørar òg, så

smått. Guri og eg hadde fått ihop tre dikt-biletbøker pluss ein dikt-antologi saman. Alle skrivne av forfatarar som til vanleg skreiv for vaksne; Arnljot Eggen, Eva Jensen og Solveig Sivertsen, mellom andre. For Guri hadde den gáva at ho kunne overtala gode forfatarar til å prøve å skrive for barn. Nå var det sjølvaste Arne Garborg sine dikt som skulle transformerast til barnleg, visuell lektyre. Håpet og utfordringa var at bi-

leta mine skulle kunne leia dei inn i verda til Veslemøy, der ho gjeng og vekselvis lengtar og syng i fjellet. At dei skulle le med småsporven som på leikent vis ertar Monsekatten. Og Mons som ikkje greier å fange han, og berre må sleike seg om trut. Saman med mine illustrasjonar håpa Guri at me skulle klare å lage ei bok som både små ungar og foreldra deira kunne bli glad i.

Når eg illustrerer for barn, tenker eg alltid på lese-

situasjonen. Korleis foregår det, når boka blir opna og det er tid for lesestund? Sjølv sagt lesest ei bok på mange måtar, men eg ser denne situasjonen føre meg når eg jobbar med ei biletbok: Det er eit barn og ein vaksen som skal lese boka saman. Dei skal gå inn i boka, bruke tid, vere der ei stund. Bileta skal gje dei ein grunn til å bli der lenger enn det tek å lese teksten, og eg vil at dei

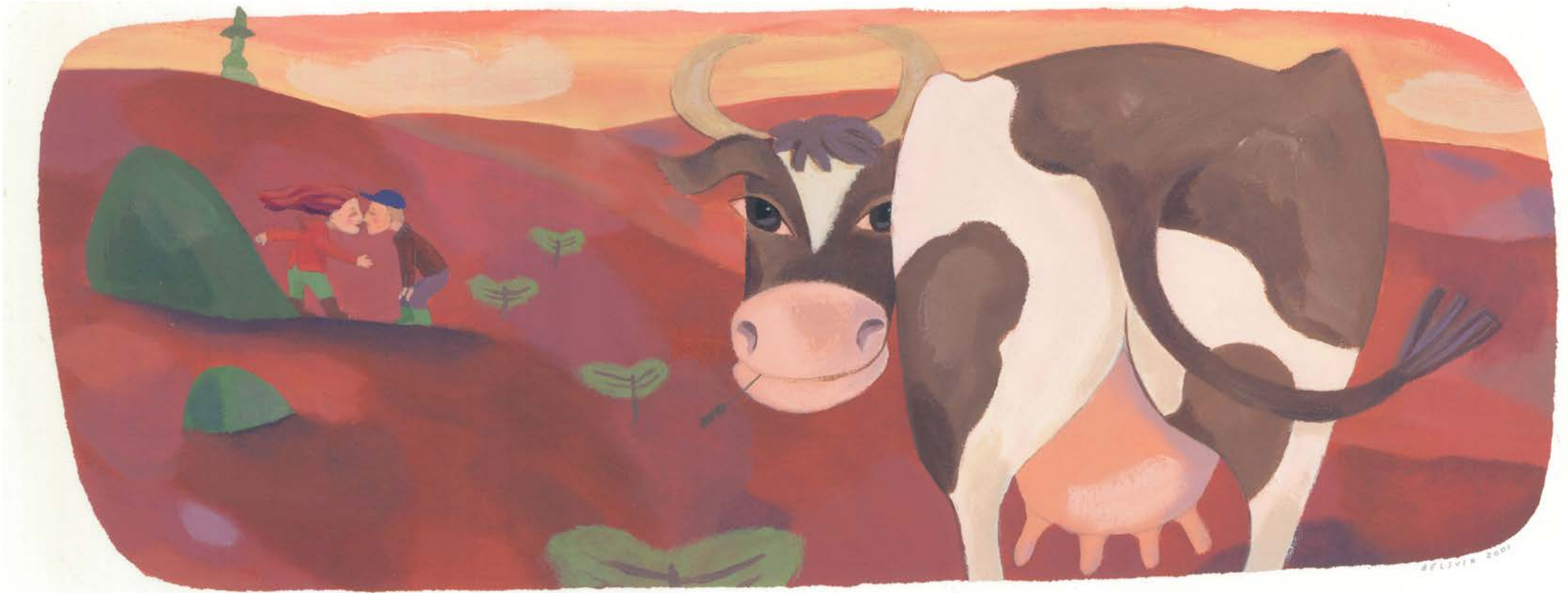
skal gje teksten noko å sprette mot, eit rom med veggjar. Kan hende er ikkje barnet stort nok til at det sjølv kan lese teksten, eller så er det berre så koseleg at det er ein nær vaksen som gjer det. Dermed kan barnet konse på bileta. Kanskje sit barnet på fanget til den vaksne, i den gode, digre lenestolen. Kanskje ligg dei allereie begge i senga? Så trygt og koseleg! Med boka open

framfor seg, kan dei saman gå inn i biletverda i boka, medan den vaksne les orda. Slik trur eg det kan vere.

Det å bli spurt om å illustrera Arne Garborg, var kjekt på fleire måtar. Dikta som vart veld ut var spretne og humoristiske, og gav rom for leikenheita, syntes eg. Straks eg fekk manuset og begynte å lese, fekk eg bilete opp i hovudet. Alltid eit godt teikn for ein illustratør. For når

ein illustrerer, er det ikkje alltid ein kan tenkje ut på kalkureande vis kva som kan bli fine bilete til teksten. Ofte er det motsett, at ein berre må teikne umiddelbart, fylgja intuisjonen, så å seie. Slik er det med meg, i alle fall. Eg lagar mange skisser, javisst, men mange gonger ender eg opp med det fyrste eg teikna, den fyrste idéen. Erfaringa er at det ofte er det umiddelbare som treff barnet

som ser bileta òg. Dei beste bileta er dei som kjem lett.

Ein annan grunn til at det var gildt at det blei akkurat meg som fekk vera illustratør på dette prosjektet, var som sagt at eg sjølv er fødd og oppvaksen på Jæ-

ren. Men etter at eg vart vaksen, gjorde eg østlending av meg og budde og arbeidde som illustratør i Oslo i mange, mange år. Her stifta eg familie, og her blei eg buande. Men lengta heim, det gjorde eg, både titt og

ofte. Eg lengta etter strendene med den kvite sanden; dei flate, lysegrå berga; heiene og lyngen; måten det regnar på. Til og med småsporven er sjeldnare å høyre i hekkane i Oslo enn her! Med Garborg sine dikt fekk

eg leve meg inn i alt saman om att. Det var som å vere heime. Ein snakkar om heimstaddikting; at ein forfattar i grunnen alltid diktar om sin eigen barndom, og staden han eller ho kjem frå. Eg trur eg er ein heim-

stadillustratør. I min hjerne ligg alt eg såg og opplevde i mine fyrste år. Det trur eg Guri Vesaas visste då ho spurte meg om å vera illustratør den gongen.

I briefingen frå Guri låg det klart at ein del av oppgåva mi var å gjere dikta aktuelle att. Det var 106 år sidan Garborg skreiv desse dikta, og ho ville at dei skulle bli nye att. Det var ikkje snakk om å endre språk-

ket i dei, så fornyinga måtte ligge i bileta. Det skulle ikkje vere gamal redskap, hus utan strøm eller jenter i fotsid stakk. Derfor finn de nymotens «traktoregg» på jordene, espressokanne på omnen og høyspentmaster utover landskapet på mine jærbilete. Og jenta har bukse og vindtett anorakk! Slik har eg prøvd å få orda til Garborg til å passe også i dag.

Nå har eg altså flytta heim att. For to år sidan vart eg jærbu att, og får leva i Garborg si verd kvar dag. Det er noko eg sett pris på. Kan hende legg ein betre merke til naturen, den store himmelen og lyset, at ein har dei fleste årstider på éin og same dag, at det fer traktorar langs vegane, at folk er utruleg lugne og tålege sjølv om det bles heile tida, når ein har budd

vekke i 30 år? Kanskje var det lettare å fange alt dette i bileta fordi eg ikkje var her då eg laga dei? Eg veit ikkje, men eg er gler meg over det nå, alt saman. Og uansett var det då han fekk sjå denne boka at far min for første gong verkeleg skrøyte av arbeidet mitt. Og han som er ein innvandra trønder, ikkje ekta jærbu ein gong! Eg syns det seier ganske mykje.